

NAMN ATT MINNAS:

RUNE JOHANSSON

När regeringen Erlander, som man innerligt får hoppas — ty försynens långmodighet måste dock ha en gräns — inom kort ingår i de politiska skuggornas värld, efterlämnar den förvisso inte många namn att minnas.

I varje fall inte många namn, som man gärna minns eller som, uppriktigt talat, är värda att komma ihåg. Vem vill inte dra den barmhärtiga tystnadens slöja över hr Undén och hans fögderi, alltifrån utlämnandet av balterna till kryperiet för Krusjtjev i samband med hr Hjalmarsons utestängande ur FN-delegationen? Vem vill särskilt gärna påminna sig hr Erlander — statsministern, som i stället för att vara statsman varit parti-ledare i varje tum och alltid satt partiets intressen framom folkets och rikets? Är det någon som inte kan låta bli att erinra sig en försvarsminister som Sven Andersson? I så fall måste det vara därför att vid sidan av honom framstår Ivar Vennerström som en kraftkarl och Janne Nilsson som ett energiknippe och att man väl får gå tillbaka till Jeppa Larssons dagar för att finna en motsvarighet. Eller vem längtar efter att tänka tillbaka på en kommunikationsminister som Skoglund? Inte ens en finansminister som Sträng torde vara i stånd att framlocka några lustbetonade minnesbilder.

Men det finns i varje fall ett undantag, åtminstone ett namn som är värt att minnas i regeringen Erlander. Det namnet lyder Rune Johansson.

*

Det var förvisso ingen tillfällighet att socialdemokratins ledning valt att i sitt TV-program under årets valrörelse låta sig representeras av Rune Johansson. Det var han som svarade på intervjuarnas frågor. Inte den slingrige Erlander med sin sociala salvelse och sina studentikosa sarkasmer. Inte den grötmyndige Sträng. Inte den hämningslöse demagogen Torsten Nilsson. Utan just Rune Johansson, den intill nyligen helt okände Rune Johansson med sin försynta saklighet, sin saktmodiga, lågmälda rimlighet.

Det var ett gott grepp, en förstklassig idé, som visar att man inser hur farligt ens läge är och att det efter alla dessa år av brutna löften och ouppfyllda förespeglningar framför allt gäller en sak: att söka skapa nytt förtroende, att återställa det förtroende man mistat. Skulle någon kunna göra det, så vore det Rune Johansson. Han inger nämligen i eminent grad förtroende och i detta hänseende torde han vara tämligen unik i statsråds-kretsen.

*

Han är bagare från Ljungby och har gjort karriär som ledamot av vad någon träffande kallat Sveriges mäktigaste parti: landstingspartiet. Född 1915 som son till en bagarmästare kom han tidigt in i den socialdemokratiska ungdomsrörelsen och nästan lika tidigt i kommunalpolitiken. Han blev stadsfullmäktig i Ljungby 1942 och landstingsman samma år och avancerade snabbt till ledamot av

landstingets förvaltningsutskott, där han f. ö. småningom blev ordförande, samt till drätselkammarens ordförande i Ljungby. I första kammaren invaldes han 1951 och den 31 oktober 1957 efterträdde han hr Hedlund som statsråd och chef för inrikesdepartementet.

Av en skarpsynt politisk motståndare beskrivs Rune Johansson såsom den medlem av regeringen som är minst socialdemokrat — väl beroende på att han är den klokaste av dem alla. Varför är han då överhuvudtaget socialdemokrat? Ja, svaret är nog helt enkelt att det blev man i hans kretsar, då han var ung. Det var det paradoxala utslaget av hans vilja till självständighet och oberoende. Tragedin för honom har varit att han som ung revolterade mot ett patriarkaliskt överhetskamhälle blott för att som vuxen tjäna en socialistisk överhetskamt, långt mer effektiv i fråga om att förkväva individens självständighet och oberoende än någonsin dess föregångare.

Rune Johansson, som följt sin gamle far bagarmästaren i spåren, har varit en mycket framgångsrik egen företagare. Han torde vara den ende medlem av regeringen, som ekonomiskt förlorat på att bli statsråd. Han hade högre inkomster, när han bakade. Men hans starka samhällseliga ansvarskänsla har utstakat hans offentliga bana. Han hör till det utdöende släkte av socialdemokrater, som kommit in i politiken och vunnit politiskt inflytande via kommunal verksamhet. Kanske finner man däri förklaringen till hans fränta fakticitet, hans vilja att nå resultat liksom till hans mycket goda personliga förbindelser över partigränserna. Det är beaktande att till hans bästa vänner hör den solide högermannen Axel Mannerskantz. Han har förstått att göra sig omtyckt och respekterad på

borgerligt håll utan att därför stöta sig med sina egna. Man vet på ömse sidor att han är rejäl och lojal.

Rune Johanssons intressen är helt praktiskt inriktade. För ideologier har han mycket litet till övers, med den erfarne bagarens blick tycks han betrakta dem mest som gräddskum på politiska frasvåfflor. Den som hör honom tala, skulle aldrig tro att han satt i en regering, minst av allt i en socialdemokratisk regering. Det finns ingenting av demagogi i hans uttalanden, ingenting av polemisk tillspetsning och han bemödar sig alltid samvetsgrant om att försöka sätta sig in i och förstå motståndarens synpunkter. Hans styrka är att han når resultat; hans svaghet att han ofta nöjer sig med ett kortsiktigt resultat och lägger en fråga till handlingarna, när en lösning nåtts, utan att ta hänsyn till ev. framtida komplikationer. Han är så till vida en det korta perspektivets man.

I gengäld har han den praktiska och positiva inställningen att man kan göra upp om varenda sak, bara man får tag på den rätta personen. Därvidlag är han korridorpolitiker i ordets bästa bemärkelse. Och som någon av hans politiska motspelare — snarare än motståndare — uttryckt det: han bär korridoren med sig. Det har lett till att han har mycket god hand med de flesta människor både utom och inom sitt parti. Därmed inte sagt att han är beredd att driva kompromissens princip hur långt som helst. Han har skapat aktning för sin person genom att aldrig söka sak med någon, men icke desto mindre vara beredd att klippa till och klippa till hårt om det behövs.

Som efterträdare till statsrådet Hedlund råkade Rune Johansson in i en hektisk arbetsperiod. När det gällde att ta igen allt vad som försumrats i inrikesdepartementet un-

der Hedlunds chefskap blev det till att börja från början på praktiskt taget varje område. Vad som särskilt intresserar Rune Johansson alltsedan hans landstingstid är hälso- och sjukvården. Framför allt har han ägnat sig åt den tidigare sorgligt eftersatta mentalsjukvården och i nära och förtroendefullt samarbete med högermannen Birke har han satt i gång en mer än välbehövlig upprustning av mentalsjukhusen. Det har sagts att Birke är verkställande direktör för mentalsjukhusbyggandet och Johansson hans mycket aktive och intresserade styrelseordförande. En serie av överenskommelser dem emellan har lett till att riksdagen gång på gång funnit att den beviljat pengar till just vad Johansson och Birke velat ha. Det är ett vackert exempel på Rune Johanssons förmåga att nå resultat över partigränserna.

När det gäller polisiära ordningsfrågor har Rune Johansson inte varit lika lyckosam. Han har säkerligen förståelse för storstädernas svåra problem i detta hänseende, men med den fruktansvärda eftersläpning, som råder i fråga om framför allt Stockholmspolisens upprustning, har Rune Johansson från Ljungbys horisont liksom ännu inte fått något riktigt grepp om frågan. Enahanda är det med civilförsvaret, där Rune Johansson fått överta bördan av otaliga underlåtenhetsynder. Hans rådvillhet i det sammanhanget är ännu mera ursäktlig, eftersom allting flyter på civilförsvarsområdet och ingen riktigt tycks veta vad som skall ske innan samordningen av de olika funktionerna inom totalförsvaret funnit sin form.

På det hela taget har Rune Johansson emellertid varit en utomordentligt duglig och framgångsrik inrikesminister. Det skulle dock inte förvåna

om han vid regeringen Erlanders fall återvänder till bageriet i Ljungby utan saknad, och med tacksamhet konstaterar att det nu skall bli andra bullar av. Men för svenska folket kommer Rune Johansson vara ett

namn att minnas med saknad och tacksamhet — och utgör som sagt därigenom undantaget, som bekräftar regeln inom den regeringskrets han nu i tre år tillhört.

G. U.

**Vid val
av stål**

